

Abonamente:

1 Luna: 10 Lei sau 4 ruble. 3 Luni: 25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preţul şi învaştorii: preţul jumatate.

ROMANIA NOUA

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

PLATA PENTRU EMPLAME după INVOLALA REDACTIA, Strada Sagel No. 39 ADMINISTRATIA Col. Alexandru cel Bun, Pasaia Chişinău, TELEFON No. 8/33

Director: Dr. ONICIFOR ONIŞU

iese în fiecare zi de lucru Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate ţările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

Ajutoari ai Unirii: Invăţătorii de peste Prut

Basarabia din vremea revoluţiei n'a avut un contact sufletesc pronunţat cu fraţii de peste Prut.

Alianţa forţată dar nenorocită cu uriaşul imperiu rusesc silise diplomaţia României să ocolească orice acţiune în legătură cu Basarabia spre a nu trezi conflicte menite să aibă urmări fatale asupra răsboiului românesc.

Astfel Basarabienii abia desfăcuţi din robia politică ce-i sugrumase, n'au putut primi-cum era firesc-îndemnuri oficiale, care să-i îndrume pe cărările unei orientări româneşti.

Abia iniţiative particulare au îndrăznit, în viforul revoluţionar, să deschidă într-un pământ întunecat perspective de lumină.

A trebuit să treacă vreme la mijloc, până când această situaţie anormală putea fi înlăturată. Procesul de descompunere al forţelor armate ruseşti, prefăcute în bande anarhice, a dat prilej fruntaşilor moldoveni călăuziţi de impulsurile instinctive ale rasei, să ceară pe cale diplomatică intervenţia României.

Trecerea oştilor româneşti în Basarabia avea nu numai o valoare militară ci şi una de o extraordinară însemnătate politică. Faptul confirmă dreptul nostru istoric asupra acestui colţ de pământ românesc.

Acum nimic nu mai împiedeca restabilirea legăturilor sufletesti, pe cari o nelegiuire taristă le rupsese cu desăvârşire.

Cea dintâi solie mişcătoare ne-a venit prin Februarie. Peste treizeci de invăţători trecură Prutul cu misiunea senină de a propovedui celor întunecaţi adevărul şi lumina.

Prin îngrijirea unor oameni de inimă, numărul lor s'a sporit în curând.

Îmbrăţişându-i cu iubire, ne dam seama, că ei erau cea mai arzătoare necesitate în opera de cucerire reală a Basarabiei instrăinate.

Căci ţarismul politic întrebunţase un formidabil sistem nu numai de infuziune a simpatiei ruseşti în massle populare moldoveneşti, ci mai vărtos de înjosire a României şi de totală întunecare a oricărei tradiţii româneşti, care le mai amintea vechi legături de sânge.

Şi trebuie să mărturisim, că în adevăr se crease la sate o atmosferă neprielnică sub raportul comunităţii sufletesti, care îndruma spiritele spre orizonturi ruseşti. Într-o astfel de situaţie era nevoie, pe lângă siguranţa oferită de armată, să se înceapă o stăruitoare muncă

de propagandă însuflită, chemată să întorcă din nou sufletul popular la vechea lui matcă.

Invăţătorii României s'au angajat la această acţiune, nu prin forţa unor porunci oficiale, ci din îndemnul organic al acelei conştiinţi superioare, care înţelege să facă orice jertfă pentru înălţarea şi înălţarea neamului.

Ei cari în cursul războiului s'au afirmat în lumina celor mai frumoase acte de eroism pentru ţara, ai cărei luminători devotaţi erau în vremea păcii, au trecut vioşi Prutul spre a îndeplini în Basarabia un apostolat naţional.

Cunoscători ai psihologiei populare ca şi ai nevoilor ţărăneşti pe care le-au servit dincolo cu atâtă devotament, ei au ştiut pătrunde şi în inima moldovenilor.

Şcolile desfigurate prin rusificare se luminează, copiii pătrund cu bucurie în tainele abecedarului românesc ce le vine ca o minune. În serbările şcolare ca şi în şerzătorile săteşti, răsare căldura, care aprinde simţirile amorţite şi trezeşte conştiinţa de neam. Farmecul cântecelor, dulceaţa poeziilor, reînvierea trecutului nostru, scormonese sufletele moldoveneşti cu puterea învierătoare a marilor adevăruri oprimate.

Renaşterea naţională ia fiinţă. Îndoiala se risipeşte, încrederea se înalţă, întărind prefacerea, pe al cărei fond avea să se clădească marea act istoric.

Şi dacă Unirea s'a îndeplinit fără zguduiri, dacă ţărânimia a primit cu bucurie această mare solie de dreptate, vom recunoaşte fără rezerve, că ea se datoreşte în bună parte şi invăţătorilor de peste Prut.

Apostolatul lor înălţător, pe care îl urmează şi astăzi cu aceeaşi perseverenţă, este unul din factorii hotărâtori în consolidarea sufletescă şi naţională a unirii politice săvârşită la 27 Martie.

I. Mateiu.

Declaraţiile d-ului Al. Marghiloman

Ziarul german "Vossische Zeitung" publică o convorbire pe care a avut-o corespondentul său cu d-ful Al. Marghiloman în Bucureşti.

Între altele primul ministru a declarat că a primit şefia guvernului sub trei condiţiuni:

1. Dizolvarea parlamentului imediat ce pacea va fi semnată. Decretul de dizolvare e şi semnat.

2. Alegerea funcţionarilor de toate categoriile, pentru a se evita relele de astăzi.

3. Darea în judecată a guvernului trecut, dacă viitoarea cameră va afla aceasta de curiţă.

PRUTUL

Pomnului General, comandant al tuturor trupelor, care au cuprins Basarabia.

Pe drumul său, săpat de veacuri, Prutul, / Lei duce-a sale ape lucitoare; / Povestea lui e veche ca şi lutul; / Pierdut' n' noaptea vremii legendare.

El a văzut meleaguri de popoare; / Cu regi ce-şi ogîndiră în el secul / Şi zle de izbâni şi sărbuloare / Şi-a auzit plînd, pe oameni, cîntul.

Ci de un secol şi ani încă şase, / El a răsfrînt durerea, dorul, plînsul / Moldovei sfîşiate ce rămase...

Şi a rămas de atunci un blestem Dăvsul, / Udal era cu lacrimi, nu cu rouă, / De fraţii volnic împărţiţi în două.

În drumuri, Prutul care serpuşte, / În valul spumegînd ducea cu jale, / Aclăş dar... când iată că pe o cale, / Zăreşte-un vifor... în selipiri soseşte!

Cu 'ntr-o clipă, în lucriri de zale, / Pleşte vin şi punte se-orînduşte... / Iar viforul de armii din sus creşte, / Acoperindu-i malul până 'n vale.

În sunet de fanfare trece-ostrea... / De acuma fraţii s'au găsit cu frăţii / Şi în toată viaţa... alături generoşi!

Curmată-i... El văzîndu-şi mîntuirea, / Mai lucie 'şi face apa, căci răsfrînge / Drapel de cer, de soare şi de sânge.

Chişinău.

S. I. I. Biciolla

Reforma învăţămîntului din România

An aratut odată, că d. Simeon Mehedinti, noul ministru de culte si instructiune, planuiesc o reforma a invatamîntului românesc, cu considerarea la nevoile culturale săteşti.

Astăzi putem să dăm informaţii mai precise în această chestiune de mare însemnătate.

D. Mehedinti crede, că un învăţămînt bun nu se întemeiază cu legi ci cu oameni. Prin urmare o nevoie de un corp didactic bine pregătit. Puterea ţării stănt satelul. Acolo trebuie dusă lumina. Înălţurarea întinerului care pluteşte peste ţărănimie, este cea dintâi datorie. E nevoie de profeşi şi învăţători. În acest scop d. Mehedinti are de gînd să înfiinţeze în toate judeţele seminarii şi şcoli normale. În cei dintâi trei ani viitorii profeşi şi învăţători vor sta pe aceleaşi bănci, apoi după înclinaţiuni ei vor fi despărţiţi spre a urma alţi trei ani în şcolile cu program curat normal ori de seminar. Să sperăm că prin această viaţă comună, va dispărea rivalitatea dintre conducătorii fireşti ai satelor.

Pentru pregătirea profesorilor dela aceste şcoli d. Mehedinti proiectează două seminarii normale superioare la Bucureşti şi Iaşi. Cursul e de 2 ani şi el urmăreşte specializarea în ştiinţa aplicată la viaţa românească. Vor fi preferaţi studenţii din pătură ţărănească.

Ce priveşte liceele de craş, d. Mehedinti crede că e o necesitate să fie primiţi şi fii de ţiran, cari sunt o împovăşare a păturilor o răşeneşti. Se vor da burse şi alte mijloace pentru susţinerea elementelor bine înzestrate sufleteste. Trebuie chemate la viaţa de cultură toate valorile pe care le oferă neamul nostru, ca din ele să răsară cât mai multe exemplare ale geniului românesc în artă şi ştiinţă.

Bu ca sătean - zice d. Mehedinti - am nu numai dreptul, dar

şi datoria să iau apărarea satelor şi să dau fraţilor mei de lînga ţarina şcolii după nevoile lor multe şi grele.

De ce nu mai apare ziarul „România”

Comitetul proprietar şi director al ziarului „România” din Iaşi publică următoarele:

„România” organ al apărării naţionale, deşi în toial celor mai frumoase izbâni ziaristice, deşi izbutise să cucerească încrederea şi dragostea cetitorilor din toate clasele, totuşi a fost nevoit azi să-şi întreprună apariţia. De ce? Pentru că nu putea găsi, cu toate sacrificiile materiale, în Iaşi, unde totuşi a putut răsară deodată o recoltă aşa luxuriantă de presă, nici o tipografie care să se indure a mai imprima gazeta cea mai răspîndită din toată.

În timpuri normale, motivul care explicăm întreruperea apariţiei „României”, ar părea cîndat şi suspect. Cum să se lipsească o tipografie de clienţii cel mai bun? Dar în vremi foarte grave şi mai ales foarte tulburi, cetitorii cărora un an şi mai bine ne-am spovedit durorile şi nădejile sufletelor noastre curate, vor pricepe cauza întreruperii şi nu ne vor cere lămuriri ce nu ne sunt îngăduite.

Cînd ne va fi permis să reapărem, glasul „României” va răsună tot aşa de dărz, mîndru şi cinstit cum s'a deprins lumea să-l asculte, lumea care ştie să stimeze pe cei cari refuză să se lepede de credinţele lor, cu toate împrejurările potrivnice în care trăim.

Goga Octavian, Gongopol Constantin, Locusteanu Petre, Minulescu Ion, Moldovanu Corneliu, Polescu Const. Raneti George.

Înstăinţarea ocăruiii Basarabene pentru popor

În ziua de 27 Martie Sfatul Ţării a hotărît ca ţara noastră, care a fost din vechi a Moldovii, să fie din nou alipită de ţara mamă, România.

E o zi mare şi sfîntă pentru neamul nostru o zi, care va fi în vece sărbătorită.

Pentru ca fie care locuitor al Basarabiei să-şi dea bine seama de hotărîrea Sfatului Ţării, Sfatul Directorilor Basarabiei care este ocăruierea legiuită a provinciei noastre aducă la cunoştinţa obştească următoarele:

1. Prin alipirea din nou a Basarabiei la ţara Românească noi cu toţii alcătuiem o singură ţară. Dar drepturile locuitorilor Basarabiei nu sunt într-o micşorare aşa că toate slobozeniile dobândite prin revoluţie sunt neatînse.

2. Cel mai mare drept pe care şi-l stătuineşte Basarabia este că ea se va ocărui singură prin aleşii săi. Aşezămîntul de ocăruiere a Basarabiei va fi Sfatul Ţării (dieta) care va purta gospodăria ţării şi va supraveghea din secul lucrarea zemştelor şi oraselor. Aşezămîntul împlinitor al Sfatului Ţării va fi Sfatul Directorilor Basarabiei, care va avea toată răspunderea pentru mersul treburilor în ţară.

3. Sfatul Ţării pe viitor se va alege de către tot poporul prin glăsuire obştească, de dreptul, secretă şi de o potrivă aşa că va înfăţişa în chipul cel mai drept dorintele şi interesele ţării. Dar fiindcă o astfel de înţelegere în Sfatul Ţării acum nu e cu putinţă de înfăptuit, iar treaba pămîntului care a fi dezlegată desăvârşit cât mai de grabă, s'a hotărât ca Sfatul Ţării în alcătuirii lui de astăzi va urma să lucreze până cînd nu va orîndui treaba pămîntului şi nu va pune toate trebile ţării la cale aşa după cum cer interesele locuitorilor.

4. Stăpînirea României, din care facem parte, şi-a luat sarcina să ne ajute în trebile noastre ca să ne orînduim ţara cât mai bine. Şi pentru aceasta Sfatul Ţării al nostru va avea doi miniştri în Sfatul Miniştrilor României întregi, care ne vor apăra interesele şi nevoile noastre prestatindoni, unde va fi cu cale.

5. Prin unirea Basarabiei cu România locuitorii ţării noastre au ajuns cetăţeni ai întregii României şi de azi înainte viaţa românească avim s'o clădim cu toţi împreună sfătindu-ne şi îndemnându-ne unii pe alţii, puterea noastră va creşte şi relele de care suferim se vor mistui şi nu ne vor mai slăbi.

6. Unirea Basarabiei cu România e un bine pentru toţi locuitorii Basarabiei nu numai pentru moldoveni, cari sunt de neam Român, dar şi pentru neamurile streine, care trăiesc printre noi, şi cari nu pierd nimic din drepturile lor.

Sfatul Directorilor aduce toate acestea la cunoştinţă obştească şi poate încredinţa că-şi va face datoria ca toate tulburările şi obidele, de cari cu toţii am suferit, să nu se mai întample.

Putem fi liniştiţi de viitorul nostru: păstrăm drepturile dobândite prin revoluţie, avem chip să dezlegăm treaba pămîntului potrivit cu nevoile norodului muncitor.

Rămâne ca fiecare să-şi facă datoria faţă de ţară şi de neam şi în linişte să se pună la muncă.

Plugarilor! Unirea vă dă tot pămîntul de care aveţi nevoie şi toată dreptatea.

Profeşi, Invăţători şi Slujbaşi! Sunteţi fruntea Ţării şi aveţi toată răspunderea pentru povăşuirea norodului. Să luminaţi toate minţile şi sufletele şi răspîdiţi peste tot buna vestire a Unirii.

Noroadă înfrăţite ale Basarabiei! Unirea Basarabiei cu România a fost o poruncă a istoriei şi o îndreptare a nelegiurii ce a apăsut aceasta ţară peste un veac. Am suferit împreună ca fraţi sub stăpînirea veche; acum tot împreună ne vom bucura de toate drepturile obşteşti, de viaţa paşnică orînduită şi luminată.

Unirea va fi o temelie puternică pentru cultura naţională în în ţara noastră. Această cultură va duce ţara la înflorire şi ne va aşeza printre popoarele luminate.

Un viitor strălucit aşteaptă ţara noastră întregă. Dumnezeu ne binecuvintează spre linişte, muncă, orînduială, drepturi cetăţeneşti şi bună stare obştească.

Trăiască Unirea, Trăiască România şi noroadela, care locuiesc pe pămîntul ei!

Trăiască Regele Nostru Obşteşec Ferdinand.

Sfatul Directorilor Basarabiei:

- P. Cazacu - preşedintele Sfatului şi director de finanţe. G. Grosu - directorul justiţiei. S. Ciobanu - directorul învăţămîntului. N. Codreanu - directorul lucrărilor obşteşti. V. Chioreşcu - directorul comerţului şi industriei. E. Căleşti - directorul agriculturii. I. Costin - directorul treburilor din lăuntru. I. Gherman - controlorul general.

Introducerea banilor româneşti în Basarabia

„Monitorul Oficial” publică decretul care stabileşte leul românesc ca unitate monetară în Basarabia.

Autorităţile publice vor încasa dările şi-şi vor plăti cheltuielile în monete naţionale româneşti, cari devin astfel obligatorii şi liberatorii şi în Basarabia.

Transformarea în lei a drepturilor fixate în ruble se va face pe baza calculului de maximum 1 leu 60 bani rubla.

Până la o dată care se va fixa ulterior de către ministerul de finanţe, autorităţile publice vor putea primi dările şi vor putea schimba în lei numai rublele imperiale (Romanoff) şi pe baza cursului stabilit prin acest decret.

